

Præparater kræver omhu

Dierk Augustin måtte en tur til Australien, før han til fulde forstod at håndtere sine præparater

- Hos Podolinsky i Australien lærte jeg, at kvaliteten af præparaterne er meget vigtig, fortæller Dierk Augustin, der i begyndelsen som demeterbonde opfattede biodynamisk landbrug som meget mytisk, og ikke rigtig forstod hvorfor køer har så central en placering i biodynamisk landbrug.

- Ved drøvtygning fermenterer koen sit maveindhold, og til sidst ender maden i tarmen, hvorfra det kommer ud som gødning. I september indsamler vi gødning fra køer, som vi fylder på kohorn, der graves ned. Om foråret graver vi dem op igen og har nu et humuspræparat af gødningen fra hornene, fortæller Dierk Augustin.

Maskinen rører

Tidligere rørte han selv sine præparater med håndkraft, men han var

ikke tilfreds med kvaliteten, og har derfor anskaffet en maskine, der klarer rørearbejdet.

Præparaterne udrøres i vand, der har en temperatur på ca. 36 grader, som fremmer væksten af mikroorganismerne i præparatet.

Efterfølgende sprøjter Dierk Augustin humuspræparatet direkte på jorden i det tidlige forår og i sensommeren.

Kisel- og kompostpræparater

Udover humuspræparatet benytter Dierk Augustin to andre præparater i sin frugtplantage: Kiselpræparat og Kompostpræparaterne.

Kompostpræparaterne sprøjtes på kompostbunken for at fremme kvaliteten i bunken.

Kiselpræparatet fremstilles af kvartskrystaller og sprøjtes om formiddagen på planterne i plantagen fra medio marts til medio juli - og igen om eftermiddagen fra før modning til efter løvfald.

ib@okologi.dk

De biodynamiske præparater hos Bio Augustin røres i denne maskine.

Flere fodringer kan redde pattegrise

Søer farer hurtigere, hvis faringen går i gang kort efter, de sidst har ædt – og korte faringer kan give færre dødfødte og mere livskraftige pattegrise

SVINEPRODUKTION

AF KAREN MUNK NIELSEN

Det kan være en fordel at fodre de højdrægtige søer flere gange om dagen de sidste dage før faring. En undersøgelse fra Aarhus Universitet viser, at flere pattegrise kan overleve fødslen og den efterfølgende tid, hvis søerne har ædt foder kort før faring. Er soen velforsynet med energi, får hun en hurtigere faring og derved stærkere nyfødte grise.

Forsøget viser, at søer, der begynder at fare inden for tre timer efter seneste fodring, klarer fødslen på under fire timer. Faringer, der begynder senere, varer i gennemsnit ni timer. Faringslængden og antallet af dødfødte grise steg i forsøget støt, jo længere tid der var gået siden sidste fodring.

Forskernes forklaring er, at søerne risikerer at mangle energi, når der går lang tid fra fodring til faring. Der er tale om forsøg i indendørs staldsystem, hvor søerne får foderet serveret lige for næsen af dem, men resultaterne er formentlig også relevante for økologer og frilandsproducenter, vurderer Lars Lambertsen, svinekonulent i Økologisk Landsforening.

- På friland vælger man ofte at udfodre hele rationen på en gang – typisk først på dagen, så man kan godt forestille sig, at økologiske og frilands-søer kan gå sukkerkolde, siger han.

Farehytter med foder og vand

Det er dog ikke usædvanligt, at søer har nedsat appetit op til og lige efter faringen. Passivitet og manglende foderoptag kan desuden tænkes at være et tidligt tegn på en problemfyldt faring, siger professor Lene Juul Pedersen, AU, der har observeret mange faringer i både konventionel og økologisk svineproduktion.

- En vej frem kunne være at videreudvikle farehytter med foderautomater og vand tæt på soen. Vi ser ofte, at søerne er meget lidt motiverede for at forlade hytten de første dage efter faring for at æde og drikke. Det kan være problematisk i forhold til deres energiforsyning, siger Lene Juul Pedersen, der vurderer, at nedsat foderoptag og vandovervågning også kunne tænkes brugt som en indikator for problemfaringer.

Sådanne farehytter er netop, hvad økologisk svineproducent Thomas Bertram udvikler og tester på sin bedrift i Nordjylland. Hver hytte har fire farestier med smågrisehule, vand og foder som tidligere beskrevet her i avisen.

Thomas Bertrams fælleshytte med vand og foder udvikles i samarbejde med Vanggaard Staldmontage i Brønderslev. Hytten er i test hos yderligere tre producenter. Foto: Irene Brandt.

Stor spredning i faringslængde

Forskere ved Aarhus Universitet undersøger i øjeblikket faringslængden hos økologiske søer. 38 faringer er foreløbig overvåget med kameraer i en privat besætning, og søernes adfærd er efterfølgende observeret. Faringstiden spænder her fra to til 29 timer med et gennemsnit på 7,5. Trods forekomsten af en del lange faringer var der målt på søernes adfærd efter faring ingen tegn på, at de var i energiunderskud efter lange faringer, men risikoen for dødfødsler er også i denne undersøgelse større ved de lange faringer. Derfor er der god grund til at udforske metoder, der kan bidrage til at forkorte faringer på friland.

Tjek faringslængden hos søerne

Hyppig fodring er mulig men også arbejdskrævende på friland. Lars Lambertsen opfordrer derfor til, at producenterne til en start danner sig et billede af faringslængder i besætningen for at vurdere, om de har et reelt problem her.

- Har man mange lange faringer og mange dødfødte grise, er det da oplagt at overveje, om man skal æn-

dre fodringspraksis og også se på, om energiindholdet i foderet skal øges, siger han.

Tilpasning af foder

Netop dette – en tilpasning af foderet til (konventionelle) farende søers behov, samarbejder forskere og erhverv om i et nyt GUDP-projekt med titlen Born2Live. Projektet vil afprøve forskellige kombinationer af måltidshyppighed, fodermængde pr. måltid og fodersammensætning. Målet er at sikre hurtige faringer ved at give søerne flere måltider pr. dag, mere foder pr. måltid, mere energi fra fiber og mere let omsættelig energi, skriver DCA.

Projektet løber fra 2019 til 2022, og foruden AU deltager Seges og Vestjyllands Andel.

Karen Munk Nielsen er informationskonsulent i Økologisk Landsforening.

Artiklen er led i projekt Demonstration af nye økologiske løsninger II, der er støttet af Promilleafgiftsfonden for Landbrug, Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikterne samt Miljø- og Fødevareministeriet.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne